

МОВНО-ЛІТЕРАТУРНИЙ КВЕСТ – ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ МОТИВАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

Демченко Н. Д., Чала А. Г.

Відповідно до концепції «Нової української школи» перед майбутніми учителями висунуто завдання пошуку нових видів і форм щодо організації навчальної діяльності у загальноосвітній школі [5]. Розробники концепції наголошують, що слід керуватися європейськими рекомендаціями, затвердженими Європарламентом і Радою ЄС щодо ключових компетентностей, необхідних для навчання впродовж життя, тому кожен викладач педагогічного вищого навчального закладу має спрямовувати свою діяльність на формування в майбутніх учителів, а ті в свою чергу в учнів, відповідних (предметних і міжпредметних) компетенцій у рамках визначених змістовних ліній, тому актуальною проблемою сучасної освіти різних рівнів є створення такого процесу навчання, що має стати запорукою формування мотиваційної сфери молодого покоління.

Необхідно наголосити, що особлива увага в психолого-педагогічній науковій літературі приділяється питанню мотивації навчальної діяльності студентів [1]. Слід зазначити, що питання мотивації навчальної діяльності – це питання якості навчальної діяльності. Уплив утилітарних мотивів призводить до того, що навчання набуває формального характеру, через що зникає творчий підхід, студенти не в змозі самостійно визначати навчальні цілі. Зауважимо, що саме байдуже або негативне ставлення до навчання одна з причин низької успішності студентів.

На підставі аналізу опрацьованої літератури щодо мотивації навчальної діяльності студентів, констатуємо, що на сьогодні процес навчання не є досконалим, тому потрібно створити такий процес, що міг би бути основою формування мотиваційної сфери студентів. Через це виникають суперечності (між станом мотивації навчання в студентів і сучасних вимог щодо їхньої

навчальної активності; між потребами практики в науково-обґрунтованих рекомендаціях щодо управління мотиваційною навчальною діяльністю студентів і недостатніх для цього науково-психологічних знань), що стримують вирішення проблеми мотивації навчання студентів педагогічних ВНЗ.

У межах даного дослідження важливим є аналіз робіт учених (Л. Виготського, В. Давидова, Д. Ельконіна, Л. Занкова, І. Зимньої, О. Лентьєва, І. Лернера, М. Махмутова, С. Рубінштейна тощо) щодо процесу навчання української мови, де об'єктом теоретико-практичного аналізу були мотивація як психофізіологічний пізнавальний процес, мотиваційний компонент організації навчальної діяльності у ВНЗ, розвиток мотивації студентів на занятті [3].

Спираючись на наукову літературу, зазначимо, що в розвитку професійної особистості майбутнього фахівця провідним є формування дійсних цілей і позитивних мотивів, оскільки цілі та мотиви – важливі детермінанти навчальної діяльності, тому одним із головних завдань викладача педагогічного ВНЗ є формування й розвиток пізнавальних мотивів, тому що студенти повинні усвідомлювати значущість умінь і знань, розуміти їх значимість у майбутній професії.

Упровадження інноваційних технологій і методик навчання й виховання в позааудиторну роботу педагогічних ВНЗ сприяє різнобічному розвитку студентів, їхньої зацікавленості, а також зацікавленості викладачів. Однією з таких методик, що мотивує до пошуку необхідної інформації, аналізу, систематизації та вирішення висунутих задач є квест.

Спираючись на наукову літературу, зазначимо, що використання інформаційно-комунікаційних технологій і особливостей використання Веб-квестів у навчальному процесі досліджували В. Биков, Р. Гуревич, М. Кадемія, Н. Морзе, С. Сисоєва, О. Спірін, Є. Полат тощо [2].

На основі аналізу наукових праць, зауважимо, що за допомогою квесту можна розвивати активне пізнання як на заняттях, так і позааудиторно,

сприяти розвитку мислення, допомагати долати проблемні ситуації й труднощі, активізувати розумову діяльність, за допомогою створення спеціальних проблемних ситуацій, що вимагає від студентів достатньої обізнаності.

При проходженні квесту студенти шукають різні шляхи вирішення проблемних ситуацій, що стимулює й мотивує навчально-пізнавальну діяльність. Упродовж гри команди, за допомогою підказок і пошуку рішень у нестандартних ситуаціях, знаходять правильні відповіді, вирішують складні завдання. Після завершення чергового завдання команди переходять до виконання наступного: перемагає та команда, що виконала завдання якнайшвидше й отримала більшу кількість балів.

На базі Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради під час святкування Тижня факультету початкової освіти викладачі кафедри української та російської філології (із метою активізації мотиваційної діяльності студентів) провели мовно-літературний квест на тему: «Сходження на Мовний Олімп». Головним завданням квесту було: розкрити красу й неповторність української, російської, англійської мов; ознайомити студентів із ролю Т. Шевченка, О. Пушкіна, М. Твена, як основоположників національних літературних мов; через виконання низки завдань показати необхідність володіння сучасною людиною кількома мовами; сприяти інтелектуальному й творчому розвитку студентів; показати важливість співпраці в команді як запоруки досягнення успішного результату. Усе вищезазначене є невід'ємним складником освітнього процесу, а також засобом мотивації до навчальної діяльності.

При укладанні сценарію квесту, викладачі кафедри застосовували окремі прийоми такі, як: головоломки, збирання предметів, ребуси, «ключове слово», шифрування, анаграми, викреслення зайвого, створення за взірцем, презентації, «крокодил», запитання-відповідь, розв'язування задач, скласти пазл, буріме, пантоміма, виправлення змістових помилок у віршах,

редагування написів, залишених «дикими» українцями на стінах печери, розшифрування послання-загадки, знаходження у віршах застарілих слів тощо.

У квесті брали участь дві команди, що складались зі студентів різних курсів. Учасники цих команд отримали маршрутні листи, у яких вони повинні були фіксувати отримані бали.

На 4 поверсі академії було проведено розминку, що складалася з таких завдань: морфологічні шаради, мовна гра «Анаграми», загадки-жарти, загадки-запитання з мови. У різних аудиторіях, що були зашифровані цифровими загадками й мали знакові назви (зупинка № 1 – «Річка англійських слів»; зупинка № 2 – «Скеля російських висловів»; зупинка № 3 – «Печера «диких» українців»), були викладачі кафедри української та російської філології, які ознайомили команди із завданнями й спостерігали за дотриманням правил гри. На кожній зупинці гри, що зазначені вище, після правильного виконання завдання, команди отримували бали, і та команда, що якнайшвидше виконала всі завдання й отримала більшу кількість балів, ставала переможцем.

Пізнавальна ситуація вимагає від студента (коли він, оцінивши набуті знання, усвідомлює, що цих їх бракує для розв'язання навчальної проблеми) критичних рішень, що внутрішньо мотивує його діяльність, а тому, основна ідея квесту – розвиток мотивації навчально-пізнавальної активності в умовах, коли всі психічні процеси студента (увага, емоційно-вольова сфера) готові до активного опрацювання навчального матеріалу.

Отже, запропонована методика є сучасною та перспективною, має ряд переваг, заслуговує на широке впровадження в освітній процес, що дасть можливість активізувати навчально-пізнавальну активність, підвищити мотивацію до набуття знань, розширити можливості самоосвіти студентів, тому що такий вид навчальної діяльності перетворює студентів на активних суб'єктів навчальної діяльності, що підвищує не лише мотивацію до процесу здобуття знань, але й відповідальність за результати цієї діяльності та їх презентацію.

Запропонована методика не вичерпує всіх аспектів проблеми й засвідчує необхідність подальшої розробки.

Література:

1. Занюк С. С. Мотиваційний тренінг. Формування мотивації учбової діяльності у студентів та старшокласників / С. С. Занюк // Практична психологія та соціальна робота. – 2002. – № 8. – С. 31-42.

2. Ільченко О. В. Використання web-квестів у навчально-виховному процесі / О. В. Ільченко // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.ua/school/lessons_summary/proftech/32834/

3. Інтерактивні технології навчання та їх сутність // <http://www.ukrreferat.com/index.php?referat=69158>

4. Кононец Н. В. Педагогічні інновації вищої школи: ресурсно-орієнтоване навчання / Наталія Кононец // Педагогічні науки : зб. наук. праць. – Полтава, 2012.– Вип. 54.– С. 76–80.

5. Концепція розвитку освіти України на період 2015-2025 років. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua/novashkola@mon.gov.ua>.